Από την ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ

στην ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, στα ΔΥΤΙΚΑ ΤΕΙΧΗ και το ΦΡΟΥΡΙΟ ΒΑΡΔΑΡΙΟΥ

3ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Ιστορικός τόπος Λαδάδικων (η Αγορά του λιμανιού) (1)
Η περιοχή πάνω από την οδό Κουντουριώτη ως την οδό Ολυμπίου Διαμαντή (όριο με τη Φράγκικη συνοικία) και από την παλιά οδό Χίου ως την Λήμνου ονομαζόταν επί τουρκοκρατίας Istirá, που σημαίνει αγορά. Σήμερα η περιοχή που περικλείεται μεταξύ των οδών Κουντουριώτη, Αξιού, Αβέρωφ, Ίωνος Δραγούμη, Εδέσσης, Βίκτ. Ουγκώ, Τσιμισκή, Σαλαμίνος, είναι το τμήμα που έχει απομείνει από την Αγορά του Λιμανιού και το οποίο έχει κηρυχθεί προστατευόμενος Ιστορικός Τόπος, γνωστός με την ονομασία Λαδάδικα. Η ίδια περιοχή, κατά την τουρκοκρατία κατέλαβε την επιχωματωμένη πλέον τότε έκταση που καταλάμβανε ο βυζαντινός λιμένας του Μεγ. Κωνσταντίνου. Υπήρξε το κέντρο του χονδρεμπορίου για πολλούς αιώνες, κυρίως λάδι, μπαχαρικά και άλλα είδη από την Αίγυπτο, ενώ από τον 18ο αιώνα στην αγορά αυτή συγκεντρώνονταν τα σιτηρά. Ο χαρακτήρας της παρέμεινε ενιαίος, ως το 1866 περίπου, εποχή που αρχίζει η αναμόρφωση και ενοποίηση των περιοχών του λιμανιού και των σιδηροδρομικών σταθμών και η κατεδάφιση του παραθαλάσσιου τείχους. Μετά από την πυρκαγιά του 1856 αρχίζει η ανοικοδόμηση των Λαδάδικων και τμήματος της οδού Φράγκων. Την εποχή αυτή κατασκευάζονται οι ιδιαίτερα χαρακτηριστικές φράγκικες νέες αποθήκες με το σκουρόχρωμο τούβλο και τις στέγες Φλαμανδικού τύπου. Από το 1892 και μετά, με την έναρξη κατασκευής του νέου λιμανιού της πόλης, η αγορά επεκτείνεται στο χώρο του παλιού μόλου της που επιχωματώνεται. Στις νέες ζώνες κτίστηκαν τα εκλεκτικιστικά κτίρια που διατηρούνται έως σήμερα στις οδούς Αβέρωφ, Αξιού και Βότση. Η μεγάλη, καταστροφική πυρκαγιά του 1917, που κατέστρεψε το μεγαλύτερο τμήμα του κέντρου της πόλης, ανατολικά της Αγοράς Istirá και της φράγκικης συνοικίας, άφησε άθικτο το τμήμα της αγοράς αυτής. Η καταστροφή της όμως επήλθε με την εφαρμογή του ισχύοντος Ρυμοτομικού Σχεδίου μετά το 1925 και τις επόμενες δεκαετίες, κυρίως όμως με τη διάνοιξη των οδών Τσιμισκή και Σαλαμίνος. Η αντίστροφη πορεία για τη διάσωση του ιστορικού χαρακτήρα των Λαδάδικων, άρχισε το 1985, όταν κηρύχθηκε Ιστορικός Τόπος.

Τα κτίρια των Ιστορικών Τραπεζών : Εθνικής, Ελλάδος και Ιονικής - Λαϊκής (σημερινή Alpha Bank) **(2)**
Συγκεντρωμένα στο οικονομικό και εμπορικό κέντρο της πόλης (οδοί Τσιμι-

σκή, Ίωνος Δραγούμη και Μητροπόλεως) τα κτίρια αυτά συνδυάζουν την επιβλητικότητα και τους νεωτερισμούς στην αρχιτεκτονική τους με την πολιτική και ιδεολογία των οικονομικών οργανισμών που εκπροσωπούν. Τα κεντρικά καταστήματα της Εθνικής και της Τραπέζης Ελλάδος, αποτελούν κτιριακά ενιαίο σύνολο, που κτίστηκε το 1928 για λογαριασμό της Εθνικής Τράπεζας, από τους αρχιτέκτονές της Αρ. Βάλβη και Ιωαν. Ισηγόνη. Αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα του μεσοπολεμικού εκλεκτικισμού. Στις όψεις, χαρακτηριστικά στοιχεία είναι το δωρικού ρυθμού πρόπυλο επί της οδού Τσιμισκή και οι υψίκορμοι κίονες με τα κορινθιακά κιονόκρανα που υποβαστάζουν έντονα προεξέχον γείσο επί των οδών Ίωνος Δραγούμη και Μητροπόλεως. Εσωτερικά, το κτίριο υποδιαιρείται σε δύο ανεξάρτητα τμήματα, ένα για κάθε τραπεζικό οργανισμό. Και στα δύο τμήματα, κυρίαρχο στοιχείο αποτελεί ο κεντρικός χώρος συναλλαγών, ο οποίος στο τμήμα της Τράπεζας της Ελλάδος διατηρεί την αρχική του επίστεψη, ένα μεταλλικό κυλινδρικό τρούλο. Το υποκατάστημα αρχικά της "Ιονικής Τράπεζας Ltd" (σημερινή Alpha Bank) που ιδρύθηκε στην πόλη το 1916, στεγάστηκε στο υπάρχον ιδιόκτητο κτίριό της, το οποίο κατασκευάστηκε το 1929 με σχέδια του αρχιτέκτονα Μ. Λυκούδη. Η αρχιτεκτονική του ακολουθεί τον εκλεκτικισμό, με αναφορά σε διάφορους ρυθμούς της αρχαιότητας, ενώ στο εσωτερικό του επικρατεί το art nouveau.

Τράπεζα Θεσσαλονίκης (στοά Μαλακοπή), στην πλατεία Χρηματιστηρίου **(3)**
Η Τράπεζα Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1888 από τους αδελφούς Αλλατίνι με τη συμμετοχή της Länderbank της Βιέννης. Το 1909 η διεύθυνσή της

Η Πλατεία Ελευθερίας, σε καρτ-ποστάλ των αρχών του 20ου αιώνα.
Eleftherias-Platz auf einer Ansichtskarte des frühen 20. Jahrhunderts.

μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Το υποκατάστημα της Θεσσαλονίκης λειτούργησε έως το 1940. Το κτίριο, γνωστό και ως "στοά Μαλακοπή", βρίσκεται στο κέντρο της παλιάς φράγκικης συνοικίας. Κτίστηκε στο διάστημα 1906 - 1907, στο χώρο του κήπου του παλιού αρχοντικού Αλλατίνι. Το διώροφο κτίσμα, με σχέδια του αρχιτέκτονα Vitalliano Poselli, με ελεύθερες τις δύο όψεις του (προς την πλατεία Χρηματιστηρίου και την οδό Βηλαρά) οργανώθηκε γύρω από έναν κεντρικό χώρο σε όλο το ύψος του, που φωτίζεται από μεταλλική δίρριχτη στέγη. Η σύνθεση των στοιχείων της κύριας όψης είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και γίνεται με βάση γνωστά αναγεννησιακά πρότυπα. Τέλος το ρολόι στο κέντρο του αετώματος σταμάτησε να λειτουργεί την ώρα του μεγάλου σεισμού της 20ης Ιουνίου του 1978.

Καθολική εκκλησία (4)
Το 1742 ιδρύθηκε η πρώτη ενοριακή εκκλησία των καθολικών της πόλης από τους Ιησουΐτες που διηύθυναν την αποστολή έως το 1773. Το 1783 τους διαδέχθηκαν οι Λαζαριστές. Με την πυρκαγιά του 1839 η εκκλησία κάηκε μαζί με το παρακείμενο Προξενείο, ανακατασκευάστηκε το 1867 και καταστράφηκε εκ νέου το 1897. Η σημερινή εκκλησία, τρίκλιτη βασιλική, άρχισε να κατασκευάζεται το ίδιο έτος και ολοκληρώθηκε το 1900 σε σχέδια του Vitaliano Poselli, πάνω στα θεμέλια της παλαιότερης εκκλησίας. Κατά τον τελευταίο πόλεμο υπέστη σοβαρές ζημιές από βομβαρδισμό.

Οθωμανική Τράπεζα (πρώην **ΙΚΑ Φράγκων,** σημερινό **Κρατικό Ωδείο) (5)**
Το σημερινό κτίριο κτίστηκε μετά το 1903, στη θέση του αρχοντικού του

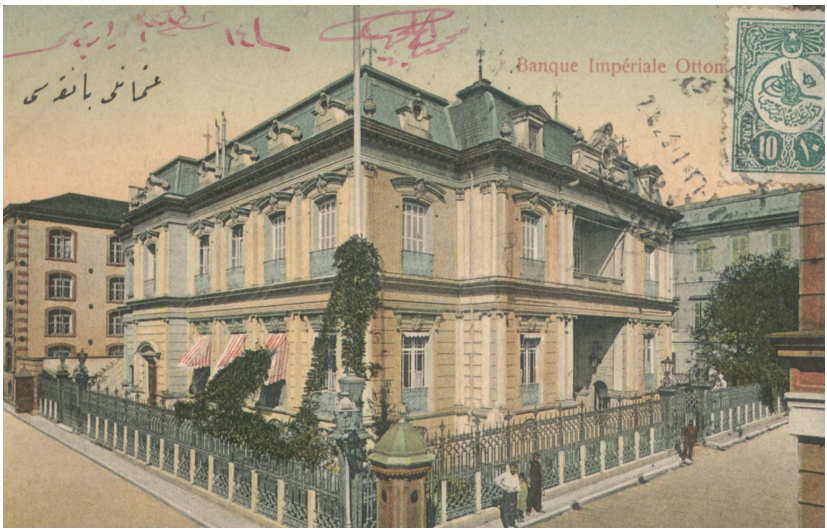

Το κτίριο της Οθωμανικής Τράπεζας στη Θεσσαλονίκη, στις αρχές του 20ου αιώνα, στο οποίο σήμερα στεγάζεται το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Das Gebäude der Ottomanischen Bank in Thessaloniki am Anfang des 20. Jahrhunderts, das heute das Staatliche Konservatorium von Thessaloniki beherbergt.

Η Πύλη του Φρουρίου Τοπ Χανέ στην περιοχή Δικαστηρίων, σε καρτ-ποστάλ των αρχών του 20ου αιώνα.
Das Tor der Top-Hane-Festung im Dikastiria-Gebiet auf einer Ansichtskarte des frühen 20. Jahrhunderts.

Τζεκ Άμποτ. Οι μηχανικοί Barouh και Amar σχεδίασαν το νέο οικοδόμημα διατηρώντας τον κάνναβο της πρόσοψης του πρώτου κτιρίου. Επισκευές και προσθήκες έγιναν σύμφωνα με μελέτες των μηχανικών Πλέυμπερ (1921) και Μοδιάνο (1924). Κυρίαρχο στοιχείο στην οργάνωση του κτιρίου αποτελεί το εσωτερικό αίθριο, το οποίο στο ισόγειο εμφανίζεται κλειστό με θολωτή τζαμωτή στέγαση. Χαρακτηρίζεται από το νεομπαρόκ στυλ, στο οποίο είναι φανερές οι γαλλικές επιδράσεις.

Συγκρότημα "Δελασάλ" (6)
Το ελληνογαλλικό κολέγιο (De la Salle St Michel) που ιδρύθηκε το 1888, κάλυψε αρχικά τις λειτουργίες του σχολείου του σε μεγάλη κατοικία της οικογένειας Σαρνώ στην οδό Φράγκων που αγοράστηκε το 1895. Το 1926 κατεδαφίστηκε η κατοικία εκείνη και κατασκευάστηκε το νέο κτίριο. Αποτελείται από δύο πτέρυγες που συναντώνται σε «κάθετη» γωνία, στην άρθρωση της οποίας υψώνεται πυργοειδής κατασκευή με τη μνημειακή είσοδο. Ο τρίτος όροφος είναι μεταγενέστερη προσθήκη. Στα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά κυριαρχούν στοιχεία της νεο-βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Στους χώρους του εκπαιδευτηρίου στεγάζεται σήμερα τμήμα των Δικαστηρίων της Θεσσαλονίκης.

Φρούριο Βαρδαρίου (Τοπ Χανέ) (7)
Βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο της περιμέτρου των τειχών, κατασκευάστηκε το 1546 από το Σουλτάνο Σουλεϊμάν το Μεγαλοπρεπή (1520-1566) για την προστασία της δυτικής πλευράς του λιμανιού. Ο οχυρωματικός περίβολος είχε περιλάβει στην ανατολική πλευρά του τμήμα του δυτικού παλαιοχρι-

στιανικού και βυζαντινού τείχους. Ο τετράγωνος πύργος στην ανατολική άκρη του είναι γνωστός και ως Πύργος του Αναγλύφου. Ο τοίχος αυτός ταυτίστηκε με το Τζερέμπουλον των βυζαντινών πηγών του 15ου αιώνα, δηλαδή το λιμενοβραχίονα που έκλεινε από τη νοτιοδυτική πλευρά το τεχνητό λιμάνι που κατασκεύασε ο Μέγας Κωνσταντίνος το 322/23. Η θάλασσα εισχωρούσε εκείνη την εποχή μέσα στη σημερινή πόλη και έφτανε σχεδόν μέχρι την οδό Φράγκων. Το βυζαντινό λιμάνι καταχώθηκε σταδιακά στα χρόνια της τουρκοκρατίας, δημιουργώντας την περιοχή όπου αργότερα αναπτύχθηκε η εμπορική συνοικία Istira (βλ. Λαδάδικα). Σε τουρκική έκθεση του 1733 αναφέρεται με τις ονομασίες "Τοπ-χανέ" (πύργος Οπλοστασίου) και "Ταμπά Χανέ" (πύργος Βυρσοδεψείων). Τα τεχνικά χαρακτηριστικά του φρουρίου δηλώνουν τη δυνατότητα χρήσης πυροβόλων όπλων και εντάσσεται στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού της οχύρωσης της πόλης. Επισκευές και ενισχύσεις έγιναν στο Φρούριο και αργότερα, με σπουδαιότερη αυτή του 1741, κατά την οποία το νότιο τμήμα του τείχους προς το εσωτερικό διαπλατύνθηκε κατά 18 μέτρα, δημιουργώντας ανάχωμα, στο οποίο κατασκευάστηκαν τρεις πυριτιδαποθήκες.

Ξενοδοχείο "Βιέννη" (8)

Το κτίριο**,** που ανήκε στον Κ. Μανώλα, κτίστηκε το 1925 με σχέδια του αρχιτέκτονα Γ. Καμπανέλλου, στην αρχή της οδού Εγνατία, μια περιοχή, η οποία ως είσοδος της πόλης, από τα δυτικά άρχισε να αναπτύσσεται εμπορικά ήδη από τη δεκαετία του 1880. Η διαμόρφωση της όψης χαρακτηρίζεται από τις εκλεκτικιστικές τάσεις της εποχής, ενταγμένες στις γενικές αρχές οργάνωσης ενός νεοκλασικού έργου.

Τα ιστορικά κτίρια των τραπεζών της Θεσσαλονίκης στην πλατεία Ελευθερίας, η Εθνική Τράπεζα (αριστερά) και η παλαιά Ιονική – Λαϊκή Τράπεζα (δεξιά).

Die historischen Gebäude der Banken von Thessaloniki am Eleftherias-Platz: Ethniki Bank (links), die ehemalige Ioniki-Laiki Bank (rechts).

Το παλαιοχριστιανικό και βυζαντινό τείχος (στη δυτική πλευρά) **(9)**
Έχει αποκαλυφθεί στον άξονα από το φρούριο του Βαρδαρίου προς την πλατεία Δημοκρατίας (Βαρδάρι), όπου υπήρχε η κύρια πύλη προς τα δυτικά, η Χρυσή Πύλη των τειχών της πόλης. Από αυτήν ξεκινούσε η κύρια οδική αρτηρία της Θεσσαλονίκης, η ρωμαϊκή Via Regia ή η βυζαντινή Λεωφόρος που περνούσε κάτω από το επίπεδο της σημερινής Εγνατίας οδού. Το τείχος συνεχίζει πέραν της πλατείας Δημοκρατίας, επί της οδού Ειρήνης, για να φτάσει στην οδό Αγίου Δημητρίου, στον άξονα της οποίας ανοιγόταν μία άλλη πύλη των δυτικών τειχών, η Λυταία Πύλη.

Paşa Hamami [λουτρά Φοίνιξ] (10)
Στη συμβολή των οδών Ζεφύρων, Κάλβου και Π. Καρατζά διατηρείται το τουρκικό λουτρό που ίδρυσε ο Cezeri Kasim Paşa, Sancakbey της Θεσσαλονίκης γύρω στο 1520-1530, ο ίδιος που μετέτρεψε και το ναό των Αγίων Αποστόλων σε τζαμί. Το λουτρό, του οποίου η τουρκική ονομασία ήταν Paşa Hamami, ήταν αρχικά μονό, αργότερα όμως μετατράπηκε σε διπλό (για άνδρες και γυναίκες) και λειτούργησε ως το 1981.

Εκκλησία Αγίων Αποστόλων (11)
Ήταν άλλοτε καθολικό μονής. Η σημερινή ονομασία του οφείλεται στη λαϊκή δοξασία ότι ο ναός καλύπτονταν με 12 θόλους, που συμβόλιζαν τους 12 αποστόλους. Κατά πάσα πιθανότητα όμως ήταν αφιερωμένος στην Παναγία, όπως προκύπτει από το θεματολόγιο των τοιχογραφιών του. Το μοναστήρι ιδρύθηκε με χορηγία του Πατριάρχη Νήφωνος Α΄, μεταξύ 1310-1314, ενώ

Οι Άγιοι Απόστολοι Θεσσαλονίκης, σε καρτ-ποστάλ εποχής.
Die Kirche Agioi Apostoloi in Thessaloniki auf einer historischen Ansichtskarte.

δεύτερος κτήτορας της μονής αναφέρεται ο μοναχός και μαθητής του Νήφωνος Παύλος. Μεταξύ των ετών 1520-1530 ο ναός μετατράπηκε σε τζαμί από τον Cezeri Kasim Paşa, του οποίου πήρε και το όνομα. Ονομαζόταν όμως και Soğuk Su (του κρύου νερού) τζαμί, από το κρύο νερό της παρακείμενης κιστέρνας.

Από το μοναστηριακό συγκρότημα διατηρούνται σήμερα, εκτός από το καθολικό, ο πυλώνας στα νοτιοδυτικά του και η κιστέρνα στα βορειοδυτικά του. Τη σπουδαιότητα του πατριαρχικού ιδρύματος μαρτυρούν, όχι μόνο η μεγάλη του έκταση, αλλά και η λαμπρότητα του αρχιτεκτονήματος και του εσωτερικού διακόσμου του, καθώς και το μέγεθος και η επιμέλεια των υπόλοιπων κτισμάτων. Το καθολικό ανήκει στον τύπο των σύνθετων τετρακιόνιων σταυροειδών εγγεγραμμένων ναών με νάρθηκα και περίστωο στις τρεις πλευρές. Οι αναλογίες του κτιρίου είναι εξαιρετικά αρμονικές και οι όψεις του ποικίλλονται με αψιδώματα, κόγχες και πλίνθινους ημικιονίσκους, ενώ ο κεραμοπλαστικός διάκοσμος, ιδίως στην ανατολική πλευρά, είναι πλουσιότατος. Την κομψότητα του ναού επέτεινε το αρχικό καμπύλο γείσο που περιέτρεχε την κυβική βάση του, ακολουθώντας τους κυματισμούς των τόξων. Στην τουρκοκρατία το γείσο αυτό αντικαταστάθηκε με το σημερινό ευθύγραμμο. Την ίδια εποχή, ο ναός υπέστη και άλλες αλλοιώσεις με βασικότερες την κατάργηση των τριβήλων ανοιγμάτων του εσωνάρθηκα και την κατεδάφιση τού καμπαναριού μπροστά από τη δυτική είσοδο.

Η λαμπρή, ακόμη και στη σημερινή αποσπασματική της κατάσταση, ψηφιδωτή διακόσμηση του ναού πραγματοποιήθηκε χάρη στην πατριαρχική χορηγία του Νήφωνος. Τα ψηφιδωτά των Αγίων Αποστόλων, από τα τελευ-

Άποψη της περιοχής των Λαδάδικων, σε καρτ-ποστάλ των αρχών του 20ου αιώνα.
Ansicht des Ladadika-Gebiets auf einer Ansichtskarte des frühen 20. Jahrhunderts.

ταία δείγματα αυτού του είδους της διακόσμησης στο Βυζάντιο, αποτελούν μαζί με τα αντίστοιχα της Μονής της Χώρας και της Παμμακαρίστου στην Κωνσταντινούπολη τις κορυφαίες εκδηλώσεις της τέχνης της παλαιολόγειας περιόδου. Εξίσου υψηλής ποιότητας είναι και οι τοιχογραφίες με τις οποίες

Η Γέννησις. Ψηφιδωτό από το Ναό των Αγίων Αποστόλων.
Die Geburt Christi. Mosaik in der Kirche Agioi Apostoloi.

συμπλήρωσε τη διακόσμηση του καθολικού ο ηγούμενος Παύλος, ακολουθώντας το εικονογραφικό πρόγραμμα που κατάρτισε ο Πατριάρχης Νήφων. Μετά την πρόσφατη αποκάλυψη των τοιχογραφιών του καθολικού, η τοιχογράφηση τοποθετείται στο τέλος της δεύτερης δεκαετίας του 14ου αιώνα.

AG. NESTOROS
SERVION
DIOS
A. KALVOU
THALEIAS
KAP. AGRA
FILOTA
G. SOURI
KASSANDROU
STR. DOUMPIOTI
PROXENON
AG. DIMITRIOU
TRIPOLEOS
EIRINIS
GLADSTONOS
G. PAPAZOLI
SOUTSOU
OLYMPOU
KARAOLI DIMITRIOU
Dioikitiriou
POLYZOIDI
LAGKADA
ZEFYRON
KALVOU
FEIDIOU
K. PALAMA
K. KRYSTALLI
P. KARATZA
FILIPPOU
ODYSSEOS
MAVILI
PINEIOU
SELEFKIDON
ANTIGONIDON
SYNGROU
G. ZALIKI
SVORONOU
PTOLEMAION
Vardari
REMPELOU
MONASTIRIOU
EGNATIA
TANTALIDOU
AISOPOU
A. VALAORITOU
SYNGROU
D. SOLOMOU
DANAIDON
ORFANIDOU
L. SOFOU
TYPOU
PAIKOU
26TH OKTOVRIOU
MOSKOF
FRAGKON
DODEKANISOU
VEROIAS
V. OUGKO
KATOUNI
I. DRAGOUMI
ERMOU
D. OLYMPIOU
AG. MINA
POLYTECHNEIOU
TSIMISKI
PYRROU
VAIOU
NIKIFOROU
E. VENIZELOU
SALAMINOS
KARATASOU
KOUDIA
DOXIS
MITROPOLEOS
Ladadika
KOUNTOURIOTOU
AVEROF
AXIOU
FOKAIAS
NAVAR. VOTSI
NIKIS
Port
EUROPÄISCHES ZENTRUM FÜR KOMMUNIKATION, INFORMIERUNG UND KULTUR
NATIONALES ZENTRUM FÜR LANDKARTEN UND KARTOGRAPHISCHES ERBE
NATIONALE LANDKARTENBIBLIOTHEK
© EKEPP- EKECHAK- Nationale Landkartenbibliothek, 2009
Meters
0 50 100 200
N

vom HAFENMARKT

über die AGIOU DIMITRIOU STRASSE bis zu den WESTLICHEN MAUERN und der VARDARI-FESTUNG

3. SPAZIERGANG

Stadtteil Ladadika (Hafenmarkt) (1)
Das Gebiet von der Kountourioti Straße bis zur Olympiou Diamanti Straße (Grenze zum fränkischen Stadtteil) und von der ehemaligen Chiou Straße bis zur Limnou Straße nannte man in der Zeit der osmanischen Herrschaft Istirá (Markt). Das Gebiet, das heute an die Straßen Kountourioti, Axiou, Averof, Ionos Dragoumi, Edessis, V. Hugo, Tsimiski und Salaminos grenzt, ist das, was vom Hafenmarkt übrig geblieben ist; es ist unter dem Namen Ladadika bekannt und steht unter Denkmalschutz. In der Zeit der osmanischen Herrschaft belegte dieser Stadtteil das Gebiet, das einst der byzantinische Hafen von Konstantin dem Großen gewesen war, aber später aufgeschüttet wurde. Dieses Gebiet war jahrhundertelang das Großhandelszentrum der Stadt. Dort wurden besonders Öl, Gewürze und andere Waren aus Ägypten verkauft, während vom 18. Jahrhundert an hauptsächlich Getreide vertrieben wurde. Das Gebiet hat seinen Charakter ungefähr bis 1866 bewahrt. Zu diesem Zeitpunkt hat die Neugestaltung und Vereinigung der Hafengebiete und der Bahnhöfe sowie der Abriss der Ufermauer angefangen. Nach dem Brand im Jahre 1856 begann der Aufbau von Gebäuden in Ladadika und in einem Teil der Frangon Straße. In dieser Zeit wurden die ganz typischen, neuen fränkischen Lager mit dunklen Ziegeln und flämischer Bedachung gebaut. Ab 1892, als der Bau des neuen Hafens begann, wurde der Markt erweitert und belegte das Gebiet der alten Mole, das aufgeschüttet worden war. In den neuen Zonen wurden die eklektizistischen Gebäude errichtet, die bis heute in den Averof, Axiou und Votsi Straßen erhalten sind. Der katastrophale Brand im Jahre 1917, der den größten Teil des Stadtzentrums östlich des Istirá-Marktes und des fränkischen Stadtteils zerstörte, hat diesen Abschnitt des Marktes verschont. Letztendlich wurde das Gebiet aber durch den 1925 und in Folgejahren umgesetzten Stadtentwicklungsplan zerstört, besonders als die Tsimiski und Salaminos Straßen angelegt wurden. Anstrengungen zur Rettung des historischen Charakters von Ladadika haben 1985 angefangen, als das Gebiet unter Denkmalschutz gestellt wurde.

Die Gebäude der historischen Banken: Ethniki, Ellados und Ioniki-Laiki (heute Alpha-Bank) **(2)**
Versammelt im Wirtschafts- und Handelszentrum der Stadt (Tsimiski, Ionos Dragoumi und Mitropoleos Straßen) stellen diese Gebäude eine Verschmelzung aus imposanter und innovativer Architektur mit dem Wesen der finanziellen Einrichtungen, die sie vertreten, dar. Die Zentralen der Ethniki (Nationalbank) und Ellados-Bank (Bank von Griechenland) gehören zu einem Baukomplex, der 1928 im Auftrag der Ethniki-Bank von den Architekten A. Valvis und I. Isigonis entworfen wurde und ein typisches Beispiel des Eklektizismus der Zwischenkriegszeit darstellt. Besondere Merkmale der Fassaden sind sowohl das Propylon dorischer Ordnung auf der Tsimiski Straße als auch die hohen Säulen mit ihren korinthischen Kapellen auf den Ionos Dragoumi und Mitropoleos Straßen, die ein gut erkennbares, hervorgehobenes Gesims stützen. Im Inneren ist das Gebäude in zwei separate Sektionen unterteilt, eine für jede Bankeinrichtung. Hauptmerkmal stellt in beiden Abteilen der jeweilige zentrale Raum für Banktransaktionen dar, der in der Bank von Griechenland mit seiner ursprünglichen Bedachung, einer zylindrischen Metallkuppel, erhalten wurde. Die Bankfiliale der 1916 in der Stadt gegründeten Ioniki-Bank GmbH (heutige Alpha-Bank) wurde in einem schon bestehenden

Άποψη των Λαδάδικων μετά την ανασήλωση των κτιρίων της περιοχής.
Ansicht von Ladadika nach der Restauration der Gebäude in diesem Gebiet.

Gebäude beherbergt, das zur Bank gehörte und 1929 nach den Plänen des Architekten M. Lykoudis errichtet wurde. Seine Architektur ist vom Eklektizismus inspiriert mit Bezugspunkten zu verschiedenen antiken Ordnungen, während im Inneren der Jugendstil herrscht.

Bank von Thessaloniki (Stoa Malakopi), am Chrimatistiriou-Platz (3)
Die Bank von Thessaloniki wurde 1888 von den Brüdern Allatini, mit einem Anteilsbesitz der Länderbank aus Wien, gegründet. 1909 wurde ihre Leitung nach Konstantinopel verlagert. Die Bankfiliale in Thessaloniki blieb bis 1940 in Betrieb. Das Gebäude, auch als Stoa Malakopi bekannt, befindet sich im Zentrum des alten fränkischen Stadtteils. Es wurde in den Jahren 1906-07 an Stelle des Gartens der alten Villa Allatini errichtet. Das zweistöckige, vom Architekten Vitalliano Poselli

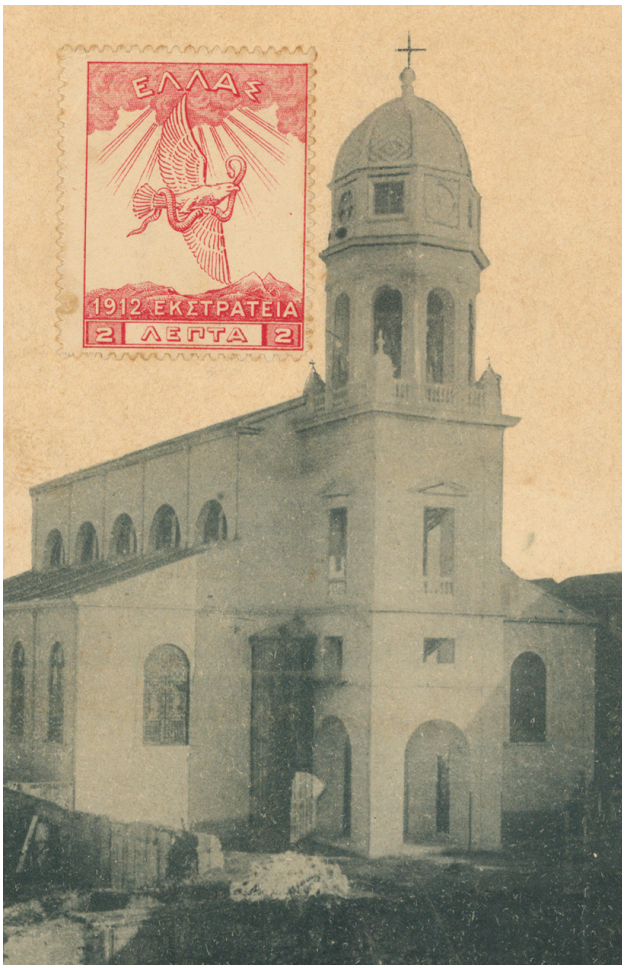

Η καθολική εκκλησία Θεσσαλονίκης, σε καρτ – ποστάλ των αρχών του 20ου αιώνα.

Die Katholische Kirche von Thessaloniki auf einer Ansichtskarte des frühen 20. Jahrhunderts.

entworfene Gebäude verfügt über zwei Fassaden mit entsprechend freiem Blick zum Chrimatistiriou-Platz und zur Vilara Straße und wurde um einen zentralen, kreisförmigen Raum herum konzipiert und durch ein Satteldach aus Metall beleuchtet. Die Komposition der Merkmale an der Hauptfassade ist von großem Interesse und basiert auf bekannten Mustern der Renaissance. Die Uhr im Zentrum des großen Giebels blieb schlussendlich bei dem großen Erdbeben am 20. Juni 1978 stehen.

Katholische Kirche (4)
1742 wurde die erste katholische Pfarrkirche der Stadt von den Jesuiten gegründet, die die Mission bis 1773 leiteten. 1783 folgte der Orden der Lazaristen. Durch den Brand im Jahre 1839 wurden die Kirche und das nebenliegende Konsulat verbrannt. Die Kirche wurde 1867 umgebaut und 1897 erneut zerstört. Der Aufbau der heutigen Kirche, einer dreischiffigen Basilika, begann noch im gleichen Jahr nach den Plänen von Vitaliano Poselli auf den Fundamenten der vorherigen Kirche und wurde 1900 fertig gestellt. Im letzten Krieg erlitt sie wegen einer Bombardierung schwerwiegende Schäden.

Το ιστορικό κτίριο του ξενοδοχείου Βιέννη, που κτίστηκε τη δεκαετία του 1920.
Das historische Gebäude des Hotels Vienni, errichtet in den 20er Jahren.

Ο δυτικός Πύργος του Φρουρίου του Βαρδαρίου.
Der westliche Turm der Vardari-Festung.

Ottomanische Bank (ehemalige **Frangon-Filiale der Sozialversicherungsanstalt,** heutiges **Staatliches Konservatorium) (5)**
Das heutige Gebäude wurde an Stelle des Herrenhauses von Jake Abbott erbaut. Die Ingenieure Barouh und Amar haben das neue Gebäude entworfen und das ursprüngliche Fassadenraster behalten. Reparatur- und Anbauarbeiten wurden nach Plänen der Ingenieure Pleyber (1921) und Modiano (1924) durchgeführt. Hauptmerkmal der Anlage ist das innere Atrium, das im Erdgeschoss durch ein gewölbtes gläsernes Dach geschlossen wurde**.** Der Bau ist im neobarocken Stil mit klaren französischen Einflüssen erbaut.

De la Salle-Komplex (6)
Das griechisch-französiche Kollegium (De la Salle St. Michel), gegründet im Jahr 1888, wurde ursprünglich im geräumigen Haus der Familie Charnaud in der Frangon Straße beherbergt, das 1895 gekauft wurde. 1926 wurde dieses Haus abgerissen und ein neues Gebäude erbaut. Es bestand aus zwei Flügeln, die sich in einem rechten Winkel trafen, wo eine turmförmige Konstruktion hoch hinaus ragte und einen monumentalen Eingang bildete. Der dritte Stock ist ein späterer Anbau. Architektonisch herrschen neobyzantinische Merkmale. Das Gebäude beherbergt heute eine Abteilung der Gerichte von Thessaloniki.

Vardari-Festung (Top Hane) (7)
Die Festung, die sich in der südwestlichen Ecke der Stadtmauern befindet, wurde 1546 von Sultan Süleyman I dem Prächtigen (1520-1566) zum Schutz der westlichen Seite des Hafens in Auftrag gestellt und erbaut. Die Befestigungsmauer um die Stadt hatte auf ihrer östlichen Seite einen Teil der westlichen frühchristlichen und byzantinischen Mauern miteinbezogen. Der viereckige Turm am östlichen Rand ist auch als Turm des Reliefs bekannt. Dieser Teil der Mauer wurde mit Tzereboulon (er wird in Quellen des 15. Jahrhunderts erwähnt) identifiziert, d.h. mit dem Hafendamm, der auf der südwestlichen Seite den künstlichen Hafen absperrte, den Konstantin der Große zwischen 322 und 323 hatte erbauen lassen. Damals floss das Meer in die Stadt ein und erreichte fast die heutige Frangon Straße. Der byzantinische Hafen wurde in der Zeit der osmanischen Herrschaft allmählich verlagert und ein neues Gebiet entstand, auf dem sich später das Handelsviertel Istira (s. Ladadika) entwickelte. In einem türkischen Bericht des Jahres 1733 werden die Namen 'Tophane' (Arsenalturm) und 'Tabahane' (Turm der Gerbereien) erwähnt. Die technischen Merkmale der Festung bezeugen Potential zum Artillerieeinsatz und stellten wahrscheinlich einen Aspekt der Modernisierung der Stadtbefestigung dar. Verschiedene Reparatur- und Konsolidierungsarbeiten wurden auch später durchgeführt; die wichtigsten entstanden im Jahre 1941, während derer der südliche Mauerteil von der Innenseite her um 18 Meter verstärkt wurde und so eine Böschung entstand, an der drei Pulvermagazine erbaut wurden.

Hotel Vienni (8)
Das Gebäude, das K. Manolas gehörte, wurde 1925 nach Plänen des Architekten G. Kambanellos am Anfang der Egnatia Straße errichtet, in

einem Gebiet also, das – als Eingang der Stadt von Westen her – schon seit den 1880er Jahren einen Handelsaufschwung genoss. Die Fassade verrät den Einfluss von eklektizistischen Tendenzen der Zeit, die im Rahmen der allgemeinen Gestaltungsprinzipien eines klassizistischen Gebäudes integriert wurden.

Die frühchristliche und byzantinische Mauer
(auf der westlichen Seite) **(9)**
Dieser Mauerteil wurde entlang der Achse der Vardari-Festung zum Dimokratias-Platz (Vardari) freigelegt, wo einst das Goldene Tor, das Haupttor der Stadt westwärts, stand. An diesem Tor begann die Hauptverkehrsstraße von Thessaloniki, die römische Via Regia, auch byzantinischer Boulevard genannt, die etwas weiter südlich der heutigen Egnatia Straße verlief. Die Mauer verläuft über den Dimokratias-Platz, in die Eirinis Straße hinein und erreicht die Agiou Dimitriou Straße, auf deren Achse ein anderes Tor an den westlichen Mauern namens Litaia stand.

Paşa Hamami (Bäder Phönix) (10)
Am Treffpunkt der Straßen Zefyron, Kalvou und P. Karatza ist das osmanische Badehaus erhalten, das um 1520-1530 Cezeri Kasim Paşa,

Η Λητaία Πύλη του δυτικού τείχους της Θεσσαλονίκης, που βρισκόταν στο ύψος της οδού Αγίου Δημητρίου, σε καρτ-ποστάλ των αρχών του 20ου αιώνα.

Die Litaia Toranlage der westlichen Mauer von Thessaloniki, die auf der Höhe der Agiou Dimitriou Straße stand. Ansichtskarte des frühen 20. Jahrhunderts.

Sancakbey (Gouverneur) von Thessaloniki gründete. Derselbe ließ die Kirche von Agioi Apostoloi in eine Moschee umwandeln. Die Bäder, deren osmanischer Name Paşa Hamami war, waren ursprünglich nur für Männer gedacht, später wurden sie jedoch in ein doppeltes Bad – für Männer und Frauen – umgewandelt, welches bis 1981 in Betrieb blieb.

Kirche von Agioi Apostoloi (der Heiligen Apostel) (11)
Diese Kirche war einst das Katholikon (die Hauptkirche) eines Klosters und ihren heutigen Namen verdankt sie dem Volksglauben, dass die Kirche mit zwölf Kuppeln, die die zwölf Apostel symbolisierten, überdacht war. Allerdings verrät die Thematik der Wandmalereien, dass die Kirche wahrscheinlich der Muttergottes geweiht war. Sie wurde zwischen 1310 und 1314 dank der Spende des Patriarchen Niphon I erbaut, während ein zweiter Gründer Pavlos, Mönch und Schüler von Niphon, auch erwähnt wird. Zwischen den Jahren 1520 und 1530 ließ Cezeri Kasim Paşa die Kirche in eine Moschee umwandeln und nach sich benennen. Aufgrund des kalten Wassers einer nebenliegenden Zisterne war das Denkmal auch unter dem Namen Soğuk Su Moschee (Moschee des kalten Wassers) bekannt.
Von dem Klosterkomplex sind heute (außer dem Katholikon) sein Pfeiler im Südwesten und die Zisterne im Nordwesten erhalten. Die Bedeutung der patriarchischen Einrichtung ist nicht nur an ihrer großen Fläche zu erkennen, sondern auch an der Herrlichkeit der Architektur und der inneren Verzierung sowie an der Größe und dem gepflegten Aussehen der restlichen Gebäude. Das Katholikon ist eine komplexe viersäulige eingeschriebene Kreuzkuppelkirche mit einem Narthex und einem Peristoon (Wandelgang) auf drei Seiten. Die Proportionen der Bauglieder des Gebäudes sind sehr harmonisch, die Außenwände bieten eine Vielfalt an Bögen, Konchen und Halbpfeilern aus Ziegeln und die keramische Dekoration – besonders auf der östlichen Seite – ist äußerst opulent. Die Eleganz des Baus verstärkte auch das gebogene Gesims, das den Wellenbewegungen der Bögen folgte und die kubische Grundlage des Gebäudes umgab. In der Zeit der osmanischen Herrschaft wurde es von dem heutigen geradlinigen Gesims ersetzt. In dieser Zeit hat sich der Bau weiteren Veränderungen unterzogen, unter denen die Abschaffung der dreilappigen Öffnungen im Innennarthex und der Abriss des Glockenturms vor dem westlichen Eingang am radikalsten erwiesen.
Die Mosaikdekoration ist trotz ihrer heutigen fragmentarischen Form brillant und wurde dank der patriarchischen Spende von Niphon verwirklicht. Die Mosaike der Heiligen Apostel sind einige der letzten byzantinischen Beispiele derartiger Verzierung und stellen zusammen mit den entsprechenden Mosaiken in den Klöstern von Chora und von Pammakaristos in Konstantinopel die feinsten Meisterwerke der paläologischen Epoche dar. Von gleichermaßen hoher Qualität sind die Wandmalereien, mit denen der Abt Pavlos die Verzierung des Katholikons ergänzen ließ, um dem ikonografischen Plan des Patriarchen Niphon zu folgen. Nach der neuesten Entdeckung der Wandmalereien im Katholikon, stammt die Bemalung der Kirche aus dem Ende des zweiten Jahrzehnts des 14. Jahrhunderts.

"Η Ανάσταση", ψηφιδωτό των Αγίων Αποστόλων.
Die Auferstehung Christi, Mosaik in der Kirche Agioi Apostoloi.

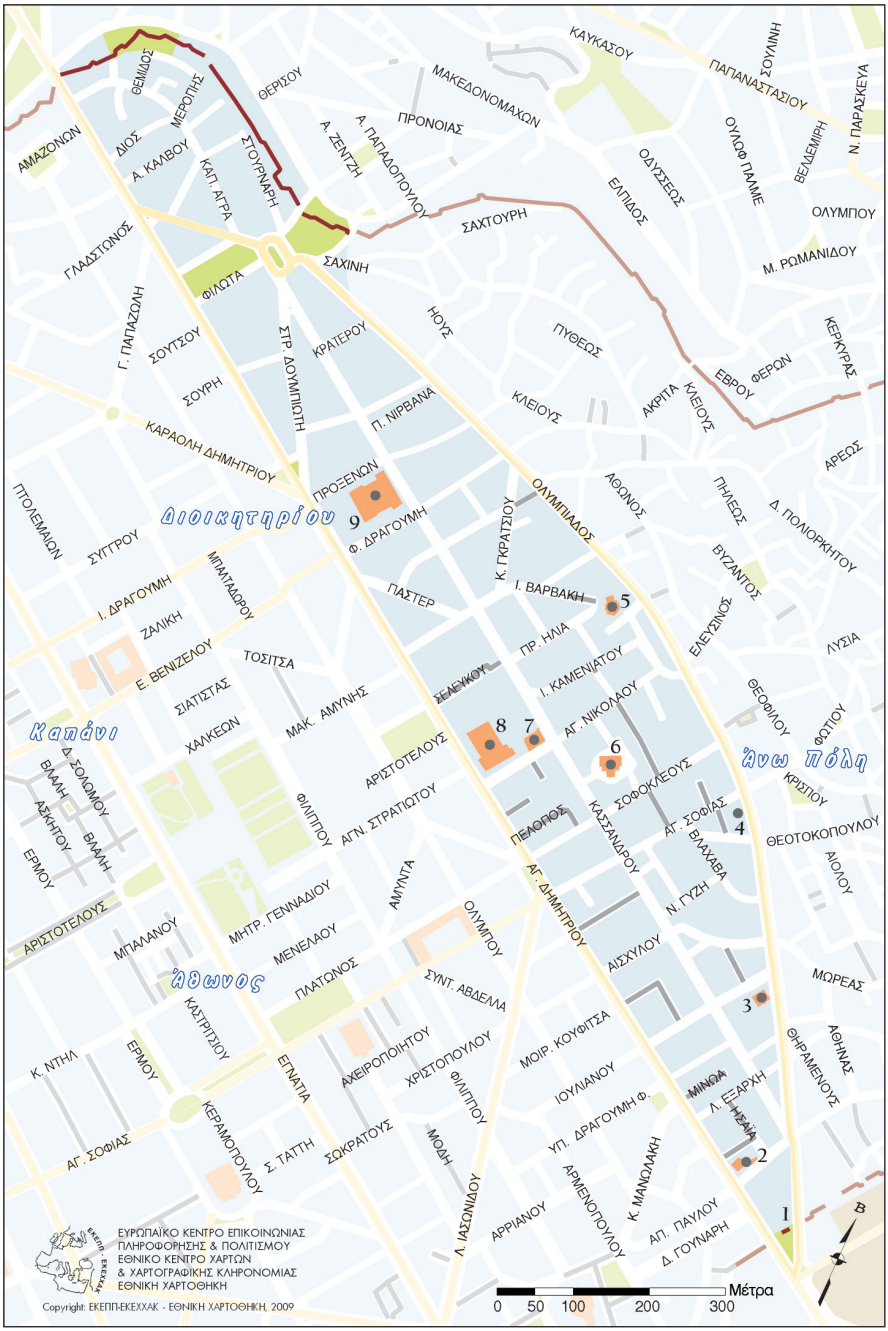
Διοικητηρίου
Καπάνι
Άνω πόλη
Άθωνος
ΚΑΥΚΑΣΟΥ
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΣΟΥΛΙΝΗ
ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ
ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΘΕΡΙΣΟΥ
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΜΕΡΟΠΗΣ
ΑΜΑΖΟΝΩΝ
ΔΙΟΣ
Α. ΚΑΛΒΟΥ
ΚΑΠ. ΑΓΡΑ
ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ
Α. ΖΕΝΤΖΗ
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΟΣ
ΕΛΠΙΔΟΣ
ΟΥΛΟΦ ΠΑΛΜΕ
ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΥ
Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ
ΟΛΥΜΠΟΥ
ΣΑΧΤΟΥΡΗ
ΣΑΧΙΝΗ
Μ. ΡΩΜΑΝΙΔΟΥ
ΓΛΑΔΣΤΩΝΟΣ
ΦΙΛΩΤΑ
Γ. ΠΑΠΑΖΩΗ
ΣΟΥΤΣΟΥ
ΣΟΥΡΗ
ΣΤΡ. ΔΟΥΜΠΙΩΤΗ
ΚΡΑΤΕΡΟΥ
ΗΟΥΣ
ΠΥΘΕΟΣ
ΚΕΡΚΥΡΑΣ
ΕΒΡΟΥ
ΦΕΡΩΝ
ΑΚΡΙΤΑ
ΚΛΕΙΟΥΣ
ΚΑΡΑΟΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Π. ΝΙΡΒΑΝΑ
ΑΡΕΟΣ
ΠΡΟΞΕΝΩΝ
ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ
ΑΘΩΝΟΣ
ΠΗΛΕΩΣ
Δ. ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΟΥ
ΠΤΟΛΕΜΑΙΩΝ
ΣΥΓΓΡΟΥ
Φ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ
Κ. ΓΚΡΑΤΣΙΟΥ
ΒΥΖΑΝΤΟΣ
Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗ
ΜΠΑΤΑΔΩΡΟΥ
ΠΑΣΤΕΡ
Ι. ΒΑΡΒΑΚΗ
ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ
ΖΑΛΙΚΗ
Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ
ΤΟΣΙΤΣΑ
ΠΡ. ΗΛΙΑ
ΛΥΣΙΑ
ΣΙΑΤΙΣΤΑΣ
ΜΑΚ. ΑΜΥΝΗΣ
ΣΕΛΕΥΚΟΥ
Ι. ΚΑΜΕΝΙΑΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΦΩΤΙΟΥ
ΧΑΛΚΕΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
Α. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ
ΒΑΛΑΗ
ΑΣΚΗΤΟΥ
ΒΑΛΑΗ
ΕΡΜΟΥ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΥ
ΑΓΝ. ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ
ΠΕΛΟΠΟΣ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΥ
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ
ΒΛΑΧΑΒΑ
ΚΡΙΣΠΟΥ
ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΙΟΛΟΥ
ΜΠΑΛΑΝΟΥ
ΜΗΤΡ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ
ΜΕΝΕΛΑΟΥ
ΑΜΥΝΤΑ
ΟΛΥΜΠΟΥ
ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Ν. ΓΥΖΗ
ΑΙΣΧΥΛΟΥ
ΜΩΡΕΑΣ
ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΣΥΝΤ. ΑΒΔΕΛΛΑ
ΚΑΣΤΡΙΤΣΙΟΥ
ΕΡΜΟΥ
ΑΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΟΥ
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΟΙΡ. ΚΟΥΦΙΤΣΑ
ΘΗΡΑΜΕΝΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΣ
Κ. ΝΤΗΛ
ΕΠΙΝΑΠΑ
ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ
ΜΙΝΩΑ
Λ. ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ
ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
Σ. ΤΑΤΤΗ
ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ
ΥΠ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ Φ.
ΜΟΔΗ
Κ. ΜΑΝΩΛΑΚΗ
ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
Λ. ΙΑΣΩΝΙΔΟΥ
ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ
Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ
1
2
3
4
5
6
7
8
9
Β
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΑΡΤΩΝ
& ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΘΗΚΗ
Copyright: ΕΚΕΠΙ-ΕΚΕΧΧΑΚ - ΕΘΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΘΗΚΗ, 2009
0 50 100 200 300
Μέτρα